

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z powództwa B. sp. z o.o. w K.

przeciwko M. N.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 maja 2015 r.,

skargi strony powodowej o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku
z dnia 30 maja 2014 r., sygn. akt VIII Pa 22/14,

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 30 maja 2014 r. oddalił apelację B. spółki z o.o. w K. od wyroku Sądu Rejonowego w Kartuzach z dnia 30 września 2013 r., którym oddalono powództwo B. spółki z o.o. o zasądzenie od pozwanego M. N. kwoty 6.765,10 zł z ustawowymi odsetkami.

Z ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie wynikało, że pozwany był zatrudniony na podstawie umowy o pracę jako kierowca w Spedycji B. spółce z o.o. w K. Warunkiem zatrudnienia było podpisanie przez pozwanego weksla własnego in blanco. Pozwany został poinformowany, że weksel zostanie wypełniony w przypadku spowodowania szkód pod wpływem alkoholu, narkotyków lub związanych z przemytem. Przeciwko pozwanemu toczyło się postępowanie z powództwa Spedycji B. spółki z o.o. w K. o zapłatę kwoty 6.765,10 zł wynikającej z

weksla własnego wystawionego przez pozwanego dnia 22 grudnia 2010 r. W sprawie tej (IV Pm 3/11) Sąd Rejonowy w Kartuzach wydał w dniu 19 stycznia 2011 r. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym. Nakaz zapłaty został uchylony, a powództwo oddalone wyrokiem Sądu Rejonowego w Kartuzach z dnia 14 października 2011 r., od którego apelację powoda oddalił Sąd Okręgowy w Gdańsku. Spedycja B. spółka z o.o. mocą indosu z dnia 30 października 2012 r. przeniosła na rzecz B. spółki z o.o. w K. (powoda w niniejszej sprawie) wierzytelność wynikającą z weksla własnego wystawionego przez M. N. i wypłaconego dnia 22 grudnia 2010 r. na kwotę 6.765,10 zł. Następnie w dniu 31 października 2012 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty wskazanej w wekslu, a weksel zwrócono Spedycji B. spółce z o.o. w K..

Sąd drugiej instancji wskazał, że Sąd Rejonowy, uznając powództwo za niezasadne, trafnie odwołał się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r., II PK 159/10 (OSNP 2012 nr 7-8, poz. 87), zgodnie z którym przepisy i zasady prawa pracy, w szczególności zawarte w dziale V Kodeksu pracy, wykluczają wystawienie weksla gwarancyjnego jako środka zabezpieczenia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przez pracownika w mieniu pracodawcy, co oznacza, że taki weksel jest nieważny z mocy prawa (art. 18 § 2 k.p. w związku z art. 114-127 k.p. oraz *a contrario* art. 300 k.p.). Nabywca weksla nie może zatem dochodzić zaspokojenia na jego podstawie. Stan faktyczny w niniejszej sprawie jest bowiem zbieżny ze stanem faktycznym sprawy, w której orzekał Sąd Najwyższy (ta sprawa również dotyczyła powództwa wniesionego przez osobę, która weszła w posiadanie weksla na podstawie indosu od pracodawcy i której z pozwanymi nie łączył stosunek pracy). Należy zaś podzielić stanowisko Sądu Najwyższego, że dopuszczenie weksli gwarancyjnych, jako dodatkowego, abstrakcyjnego tytułu zabezpieczenia roszczeń pracodawcy o naprawienie szkody wyrządzonej przez pracownika w mieniu pracodawcy, jest sprzeczne z istotą i właściwościami stosunku pracy, z przepisami i zasadami prawa pracy zawartymi w dziale V Kodeksu pracy, a przeto bezwzględnie nieważne (art. 18 § 2 w związku z art. 114-127 k.p.). Pracodawcom w żadnym razie nie mogą przysługiwać dwa odrębne tytuły dochodzenia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przez pracownika, jeden na podstawie przepisów Kodeksu pracy o

odpowiedzialności materialnej pracowników, a drugi na podstawie samodzielnego i abstrakcyjnego weksla, który „odrywa się” od pracowniczego stosunku podstawowego, w związku z którym doszło do wystawienia weksla gwarancyjnego w celu „lepszego” zabezpieczenia roszczeń pracodawcy. Nabiera to szczególnie istotnego znaczenia w razie przeniesienia przez pracodawcę uzyskanego od pracownika weksla gwarancyjnego na osobę trzecią, która swoje roszczenia wywodzi już wyłącznie z indosowanego, abstrakcyjnego tytułu wekslowego. Tymczasem pracownik jako wystawca weksla w związku lub z tytułu pracowniczej odpowiedzialności materialnej niewątpliwie mógłby bronić się w sporach z pracodawcą wynikającymi z podstawowego stosunku pracy zarzutami naruszenia zawartych w Kodeksie pracy (art. 114-127) przepisów i zasad ponoszenia pracowniczej odpowiedzialności materialnej. Takie jego zarzuty wobec niebędącego pracodawcą nabywcy weksla nie mogłyby być weryfikowane na gruncie abstrakcyjnego zobowiązania wekslowego. W takiej sytuacji brak jest podstawy prawnej do domagania się przez powoda zapłaty kwoty wynikającej z weksla własnego in blanco.

Strona powodowa B. spółka z o.o. w K. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając go w całości z uwagi na jego niezgodność z art. 10, 11, 16, 17 ustawy – Prawo wekslowe przez ich niezastosowanie, pomimo że są one normami bezwzględnie obowiązującymi, co w rezultacie doprowadziło do odniesienia się Sądów pierwszej i drugiej instancji do stosunku podstawowego związanego z wystawieniem weksla i na tej podstawie oddalenie powództwa w oparciu o przepisy Kodeksu pracy, wbrew zasadom pewności obrotu wekslowego i abstrakcyjności zobowiązania wekslowego.

Skarżący podniósł, że wskutek wydania zaskarżonego wyroku poniósł szkodę w związku z nabyciem weksla za kwotę 6.765,10 zł, a ponadto z tytułu utraconych odsetek i poniesionych kosztów sądowych. Wskazał także, że wzruszenie wyroku Sądu Okręgowego w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, bowiem brak jest ustawowej podstawy do złożenia skargi o wznowienie postępowania, a ponadto z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia wyrok nie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną, nie może też w trybie powództwa przeciwegzekucyjnego zostać pozbawiony wykonalności.

Skarżący wniósł o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z art. 10, 11, 16, 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz.U. Nr 37, poz. 282 ze zm.) oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania skargowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424⁹ k.p.c., Sąd Najwyższy odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, jeśli skarga jest oczywiście bezzasadna. Bezzasadność skargi jest oczywista, gdy już z jej treści, bez głębszej analizy i juredycznych dociekań, wynika, że nie zostałaby uwzględniona, czyli Sąd Najwyższy oddaliłby ją (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 października 2011 r., II BP 10/11 r., niepublikowane; z dnia 26 sierpnia 2008 r., III BP 3/08, OSNP 2010 nr 1-2, poz. 13). Oceny, czy skarga jest „oczywiście bezzasadna”, należy dokonywać w powiązaniu z pojęciem „niezgodności wyroku z prawem” (art. 424⁵ § 1 pkt 3 i 6 k.p.c.). Wyrok niezgodny z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. to orzeczenie, które jest sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami i z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2010 r., I BP 2/10, niepublikowane).

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, usytuowana wśród nadzwyczajnych środków zaskarżenia, mająca na celu uzyskanie odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem działania władzy publicznej przez wydanie orzeczenia, może więc odnieść zamierzony skutek tylko wówczas, gdy zarzucane w niej naruszenie prawa ma charakter kwalifikowany, elementarny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, Dz.U. Nr 145, poz. 1638). Gdy się zważy, że przy wydawaniu każdego orzeczenia sądowego dokonywana jest wykładnia stosowanego prawa, z istoty swej otwarta na wielość możliwych interpretacji, za niezgodny z prawem można uznać tylko wyrok oczywiście sprzeczny z ogólnie przyjętymi standardami

rozstrzygnięć albo taki, który został wydany w wyniku wykładni oczywiście błędnej lub wadliwego zastosowania prawa widocznych bez głębszej analizy prawniczej. W związku z tym nie można stwierdzić niezgodności z prawem wyroku opartego na przepisie prawa, którego treść dopuszcza możliwość różnych interpretacji i gdy za każdą z nich przemawiają uzasadnione argumenty (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2006 r., II BP 1/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 351, z dnia 13 grudnia 2005 r., II BP 3/05, OSNP 2006 nr 21-22, poz. 323, czy z dnia 9 marca 2006 r., II BP 6/05, OSNP 2007 nr 3-4, poz. 42). Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 września 2012 r., SK 4/11 (OTK-A 2012 nr 8, poz. 97), art. 424¹ § 1 k.p.c., rozumiany w ten sposób, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji przysługuje tylko wtedy, kiedy niezgodność ta jest oczywista, rażąca i przybiera postać kwalifikowaną, jest zgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z tym, w sytuacji, gdy z bezpośredniego oglądu sprawy wynika, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku byłaby oddalona, trzeba przyjąć, iż jest ona oczywiście bezzasadna w rozumieniu 424⁹ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2013 r., II BP 5/13, niepublikowane; z dnia 26 sierpnia 2008 r., III BP 3/08, OSNP 2010 nr 1-2, poz. 13 i z dnia 9 stycznia 2014 r., I BP 10/13, LEX nr 1646038).

Taka sytuacja występuje zaś w sprawie niniejszej, bowiem kwestia zabezpieczania roszczeń pracodawcy o naprawienie szkody wyrządzonej przez pracownika wekslem gwarancyjnym i przenoszenia wierzytelności z takiego weksla na osobę trzecią jest zagadnieniem złożonym. Sąd Najwyższy w powołanym przez Sąd Okręgowy wyroku z dnia 26 stycznia 2011 r., II PK 159/10, przyjął, że przepisy i zasady prawa pracy, w szczególności zawarte w dziale V Kodeksu pracy, wykluczają wystawienie weksla gwarancyjnego jako środka zabezpieczenia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przez pracownika w mieniu pracodawcy, co oznacza, że taki weksel jest nieważny z mocy prawa (art. 18 § 2 k.p. w związku z art. 114-127 k.p. oraz *a contrario* art. 300 k.p.), wobec czego nabywca weksla nie może dochodzić zaspokojenia na jego podstawie. Skoro zaś Sąd drugiej instancji dokonał takiej samej jak Sąd Najwyższy interpretacji

przepisów prawa, to takiej wykładni nie sposób uznać za oczywiście błędną. Ewentualna możliwość innej interpretacji przepisów dotyczących zobowiązań wekslowych w stosunkach pracy, w szczególności w odniesieniu do nabywcy weksla, na co powołuje się skarżący w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego, nie może doprowadzić do przyjęcia, że wyrok ten jest niezgodny z prawem w powyżej omówionym rozumieniu, bo nie można go uznać ani za sprzeczny z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami i z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć, ani też stwierdzić, że został wydany w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej

Biorąc to pod uwagę należało przyjąć, że już z samego oglądu sprawy wynika, że skarga powoda podlegałaby oddaleniu, czego skutkiem jest stwierdzenie jej oczywistej bezzasadności, prowadzącej do odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania.

Z tych względów na zasadzie art. 424⁹ k.p.c. orzeczono jak w sentencji.